

Quicksan Flora en Fauna

Landgoed Groot Hennekeler

In het kader van sloop en renovatie

Uitvoering

Ruimte voor Advies - J. Mossink
Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen

Opdr.gvr.
Locatie

Bevebo Vastgoed B.V.
Landgoed Groot Hennekeler
Bloemendaalseweg 2
3862 RN Nijkerk

Datum

25 oktober 2017

Status

v1

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Resultaten beschermde flora en fauna	5
3	Effecten beschermde flora en fauna	8
4	Gebiedsbescherming	10
5	Conclusies en Aanbevelingen	12
6	Samenvatting wettelijk kader	14

1.1 Aanleiding en doel

Voorliggend rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan flora en fauna uitgevoerd op landgoed Groot Hennekeler te Nijkerk. Eigenaar Bevebo Vastgoed is voornemens om een deel van de bebouwing te renoveren en een ander deel te slopen. Verder wordt een deel van het erf heringericht en worden in de toekomst mogelijk een aantal bomen gekapt. Ecologisch onderzoek is nodig om te bepalen of de ingrepen gevolgen kunnen hebben voor beschermde flora, fauna en natuurgebieden. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast wordt gekeken naar de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden. De quickscan betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaardere beschermde soorten maximaal 3 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Landgoed Groot Hennekeler is gesitueerd aan de Bloemendaalseweg 2, 3862 RN te Nijkerk. Het landgoed ligt tegen de oostrand van de bebouwde kom van Nijkerk. Op het landgoed staat de rijksmonumentale boerderij Groot Hennekeler. Ook een oude, karakteristieke veeschuur heeft de monumentenstatus gekregen, net als de kapberg omdat ze waardevol onderdeel van het geheel zijn. De boerderij en monumentale schuur zijn opgetrokken uit steen en hebben een pannendak. Boerderij, monumentale schuur en kapberg blijven behouden en worden gerenoveerd. De overige bebouwing wordt gesloopt. Het gaat om een houten kapschuur, houten berging, vervallen schuurtje in een weiland en een vrij recente maar desondanks vervallen veestal met asbestdak (gebouwen D, E, F, G en H in afb. 1.1).

Het erf wordt ontsloten door twee toegangswegen (J en K). Ten zuiden en westen van de bebouwing ligt een oud eikenbos met forse tot zeer forse Zomereiken. Het bos blijft behouden, mogelijk worden in de toekomst enkele bomen gekapt. Hiervoor is op dit moment geen kapvergunning aangevraagd en een vergunning zal gezien de historische waarde van de bomen niet zonder meer verleend worden. Ten noorden, noordwesten en oosten van het erf liggen weilanden en maïsakkers. Tussen de percelen en langs de toegangsweg liggen enkele ondiepe greppels. Aan de overkant van de Bloemendaalseweg ligt een sportcomplex met daarachter woonwijken behorend tot Nijkerk. De spoorlijn Zwolle - Amersfoort ligt op 200 meter in noordwestelijke richting. Aan weerszijden van Landgoed Groot Hennekeler liggen enkele andere landgoederen waardoor het landgoed een kleinschalig cultuurhistorisch karakter heeft.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 29 september 2017 bezocht door een ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of

groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). Er is gebruik gemaakt van een verrekijker, zaklamp en fotocamera. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt na regen bij een temperatuur van 21 °C.

Analyse erf en gebouwen

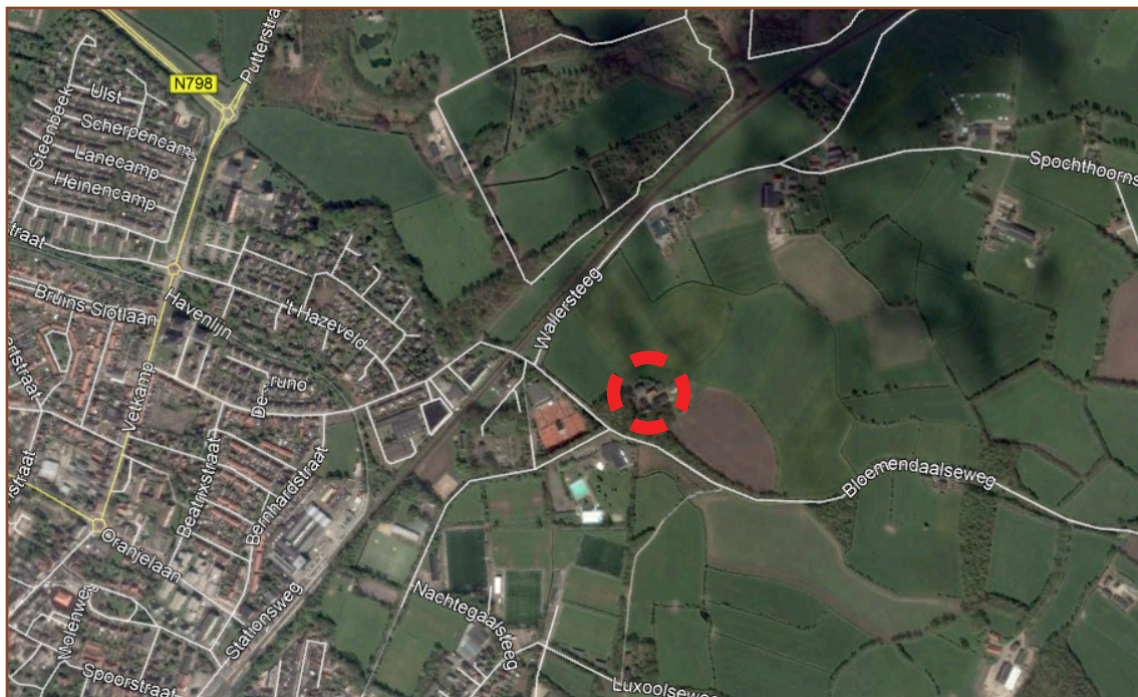
Erf en bebouwing

- A Rijksmonumentale boerderij met voorname uitstraling. Ontstaan uit een oudere spieker (opslag) en uitgebouwd tot grote boerderij. Bij de boerderij ligt geen tuin.
 - B Oude veeschuur. Karakteristieke uitstraling qua vorm, gevelindeling en materiaalgebruik van baksteen en dakpannen. Waardevol voor het ensemble.
 - C IJzeren kapberg uit 1957. Karakteristiek voor die tijdperiode en waardevol voor het ensemble.
 - D Houten berging en garage.
 - E Houten kapschuur met transparante houten wanden. Kenmerkend voor de jaren 50.
 - F Jonge rundveestal zonder cultuurhistorische waarde. Staat dicht op de oude schuur en is ook open richting de schuur.
 - G Jonge veeschuur. Prominent op het erf door de ligging nabij het voorhuis van de boerderij. Geen cultuurhistorische waarde.
 - H Oude varkens of kippenschuur. Staat afzijdig van het erf. Heeft geen cultuurhistorische waarde.
 - I De voormalige kuilplaten zijn al gesaneerd en is er een hoogstamboomgaard aangeplant.
 - J Het erf wordt aan twee kanten ontsloten. (J) ontsluit de achterzijde van het erf en kan worden gezien als de 'vuile' weg. Het is een oude onverharde ontsluiting die op oude kaarten is terug te vinden.
 - K Hoofdentree van het erf komt uit bij het voorhuis en wordt gemarkeerd met een voorname poort aan de wegzijde. Het pad ligt in verlengde van de Nachtegaalsteeg en buigt iets af ter hoogte van de boerderij en loopt dicht langs het voorhuis om het erf aan de oostzijde van de boerderij te ontsluiten. Het pad is onverhard.
 - L Aan de west- en zuidzijde ligt een oud eikenbos dat ook op oude kaarten is terug te vinden.
 - M Moestuin met meldoomhaag en kippenhokje. Karakteristiek voor een boerenhof.
- Oranje = waardevolle gebouwen
 Rood = te slopen bebouwing
 Geel = hoogspanningsleiding

Groot Hennekeler ligt aan de rand van Nijkerk.

Afb. 1.1: Analyse erf en gebouwen Landgoed Groot Hennekeler. Gebouwen A, B en C worden gerenoveerd, de overige bebouwing wordt gesloopt. Bron: Notitie van uitgangspunten en randvoorwaarden, ervenconsulent 2016 aangeleverd door Bevebo Vastgoed BV.

Afb. 1.2: Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de omgeving. Bron ondergrond: Google Earth Pro.

2.1 Vaatplanten

De locatie kent een historie van agrarisch gebruik. Dit is terug te zien in de vegetatie. Er zijn uitsluitend soorten van voedselrijke omstandigheden aangetroffen zoals Grote brandnetel, Geel nagelkruid, Zevenblad, Hondsdraf, Paardenbloem en zeer algemene grassen. In het bos en rond de boerderij komen mogelijk stinzenplanten voor zoals Sneeuwklokje, Boerencrocus, Bosanemoon en Daslook. Deze soorten sterven in de loop van het jaar grotendeels af en waren in ieder geval niet herkenbaar aanwezig. Onder de huidige wetgeving zijn deze soorten geen van allen beschermd. De onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten komen voornamelijk voor op extensief beheerde akkers, op kalkhellingen, in hoogvenen en duinvalleien. De vaak zeer specifieke abiotische omstandigheden komen in geen enkel opzicht overeen met dergelijke biotopen. Nader onderzoek naar beschermde vaatplanten is niet nodig.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn de vaste rust- of nestplaatsen jaarrond beschermd, dus ook buiten de broedperiode. De locatie is onderzocht op (mogelijke) aanwezigheid van vogels met vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen die in de omgeving voorkomen en waarvoor het onderzoeksgebied mogelijkheden biedt. De bebouwing is op het oog geschikt voor Huismus, Kerkuil en Steenuil. De Gierzwaluw broedt weliswaar ook in bebouwing maar wordt hier niet verwacht door het weinig stedelijk karakter (ligging buiten bebouwde kom).

Op het terrein zijn enkele sporen van de Kerkuil aangetroffen. In de jonge veeschuur (gebouw G) lagen enkele veren en braakballen op de grond. De sporen liggen onder een dwarsbalk in de stal die de uil gebruikt als rustplaats. Gezien de beperkte hoeveelheid gaat het om een incidenteel gebruikte verblijfplaats, mogelijk een jong dier zonder partner op zoek naar een eigen territorium. In en om andere gebouwen op het terrein ontbreken sporen. In de houten kapschuur (gebouw E) hangt een kerkuilenkast die niet in gebruik is. Het terrein biedt volop mogelijkheden voor de Kerkuil en het is zeker mogelijk dat de Kerkuil zich in de toekomst vestigt op het landgoed, mits er na de renovatie en herinrichting rekening wordt gehouden met de Kerkuil. De eigenaar heeft reeds aangegeven graag mogelijkheden te realiseren, zoals een geschikte broedlocatie en voorzien in voedselbronnen.

Van de Steenuil zijn geen sporen aangetroffen. Huismussen zijn tijdens het locatiebezoek niet op het terrein gezien of gehoord. Ook nesten of nestresten ontbreken. Huismus en Steenuil zijn dan ook als afwezig te beschouwen. Overige jaarrond beschermde verblijfplaatsen ontbreken. In het bosje zijn geen nesten van roofvogels of Ransuil aangetroffen en er staat geen nestpaal voor Ooievaars op het landgoed.

Overige broedvogels

De opgaande begroeiing op het terrein is zeer geschikt voor algemene broedvogels zoals Merel, Zanglijster, Winterkoning, Roodborst, Houtduif en Groenling. Ook de bebouwing is, voor zover toegankelijk voor vogels, geschikt voor soorten als Spreeuw en Boerenzwaluw. Nesten of nestresten ontbreken overigens in bebouwing. Tijdens het broedseizoen is de kans op broedgevallen in

bomen en struiken zeer groot en in gebouwen niet uitgesloten. Vaak wordt als broedseizoen de periode half maart - half juli gehanteerd, maar eerdere en met name latere broedgevallen zijn niet uitgesloten. Nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens de periode waarin de nesten daadwerkelijk gebruikt worden.

2.3 Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen van alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn jaarrond beschermd, evenals belangrijk foerageergebied en vliegroutes. De bebouwing is uitgebreid onderzocht op geschiktheid voor vleermuizen. Op de locatie zijn soorten zoals Gewone en Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger te verwachten. Ruimtes achter betimmeringen, holtes en scheuren in de gevel, donkere zolders, spouwmuren en ruimtes onder pannendaken zijn in potentie geschikt wanneer deze donker en tochtvrij zijn en bovendien toegankelijk via een (vaak kleine) opening.

De te slopen bebouwing is ongeschikt als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De gebouwen beschikken niet over donkere en tochtvrije ruimtes in dakstructuur, achter betimmeringen of rond balken. Ook de te renoveren monumentale schuur is in de huidige staat ongeschikt voor vleermuizen. Dakbeschot onder de pannen ontbreekt waardoor er veel lichtinval is en tocht vrij spel heeft. De monumentale boerderij is wel zeer geschikt voor vleermuizen. Het betreft uitsluitend het gedeelte met pannendak, de deel met rieten kap biedt geen mogelijkheden voor vleermuizen. De ruimte onder de pannen is echter goed bereikbaar door de vele scheefliggende dakpannen. Ook de ruimtes achter gevelijsten zijn zeer geschikt door spleetvormige openingen tussen gevel en lijst. Van de binnenkant is het hele dak afgetimmerd waardoor vleermuizen geen toegang hebben tot de binnenkant van de zolder.

In de bomen rond de boerderij zijn geen geschikte holtes, spleten of andere potentiële verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten zoals Rosse vleermuis aangetroffen. Het erf, de bosrand en omgeving zijn zeer geschikt als foerageergebied van vleermuizen. De afwisseling van opgaande landschapsstructuren biedt zowel voedsel als dekking en het is er relatief donker. Overigens is vrijwel het gehele landschap ten oosten van Nijkerk in de wijde omgeving zeer geschikt voor vleermuizen, waardoor het belang van landgoed Groot Hennekeler relatief beperkt is. Het landgoed als geheel is waarschijnlijk essentieel foerageergebied van vleermuizen uit nabijgelegen woonwijken of mogelijk het de boerderij zelf, maar beperkte onderdelen van het landgoed niet vanwege de vele alternatieven in de directe omgeving. De bosrand langs de Bloemendaalseweg is mogelijk onderdeel van een vliegroute tussen verblijfplaatsen in Nijkerk en foerageergebied in het buitengebied. Het erf is geen onderdeel van doorlopende opgaande lijnvormige landschapselementen en derhalve geen onderdeel van een duidelijke vliegroute.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, insecteneters, marters en eekhoorn. De omgeving vormt geschikt leefgebied voor de Eekhoorn die hier hoogstwaarschijnlijk voorkomt en mogelijk incidenteel gebruik maakt van het terrein om te foerageren. Nesten of andere sporen van intensief gebruik zijn niet aangetroffen. De Steenmarter is een beschermde soort die tegenwoordig ook in de omgeving van Nijkerk voorkomt en regelmatig in gebouwen verblijft, met name op zolders en in schuren. De bebouwing is volledig geïnspecteerd op sporen die duiden op aanwezigheid zoals uitwerpselen en prooiresten. Nergens zijn gebruikssporen van marters aangetroffen. Nader onderzoek naar Steenmarter is niet nodig.

Voor grotere of andere beschermde grondgebonden zoogdieren is de locatie ongeschikt. Er zijn

geen sporen van de Das aangetroffen op of rond het erf. Mogelijk foerageren Dassen op delen van het landgoed maar hier zijn geen sporen van aangetroffen. Algemene kleine zoogdiersoorten zoals Veldmuis, Huismuis, Huisspitsmuis, Bosmuis en Egel komen hoogstwaarschijnlijk wel voor maar zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland.

2.5 Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

Aanwezigheid van zwaarder beschermde soorten uit overige soortgroepen is uitgesloten. Door het ontbreken van open water komen met zekerheid geen vissen en voortplantingswater van amfibieën voor. Het bos, struweel, hagen en de greppels zijn geschikt als landhabitat voor algemene amfibieën zoals Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Reptielen komen niet in de omgeving van het landgoed voor en geschikt biotoop voor reptielen ontbreekt. Ook voor zwaar beschermde of bedreigde dagvlinders, libellen en andere soortgroepen ontbreken de vaak zeer specifieke voorwaarden die ze aan hun leefgebied stellen. Het is daarom uitgesloten dat dergelijke soorten hier voorkomen.

Afb. 2.1: Vooraanzicht te slopen woning.

Afb. 2.2: Monumentale schuur. Deze is ongeschikt voor vleermuizen en wordt niet gebruikt door vogels.

Afb. 2.3: Vervallen schuurtje in weiland.

Afb. 2.4: Binnenkant dak van de monumentale schuur. Door het ontbreken van dakbeschot is de schuur ongeschikt voor vleermuizen.

Afb. 2.5: Braakbal Kerkuil in jonge veeschuur. Er is sprake van een incidenteel gebruikte verblijfplaats. De eigenaar wil graag dat Kerkuilen zich vestigen en gaat onder deskundige begeleiding voor biotoopverbetering en het aanbieden van geschikte nestgelegenheden.

3.1 Vaatplanten

Er komen met zekerheid geen beschermde plantensoorten op de locatie voor, een effect op beschermde vaatplanten is derhalve uitgesloten. Nader onderzoek naar effecten op beschermde of bijzondere planten is niet aan de orde.

3.2 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Er zijn geen vaste, jaarrond beschermde rust- of nestplaatsen van broedvogels aangetroffen op de onderzoekslocatie. Wel zijn in de jonge veeschuur sporen aangetroffen die duiden op incidenteel gebruik door een Kerkuil. Het gaat om enkele veren, (oude) braakballen en dito uitwerpselen. Bij uitvoerige inspectie konden geen nesten, nestresten of recente gebruikssporen worden aangetroffen. De nestkast in de kapschuur bleek niet in gebruik en in en rond de kapschuur zijn geen sporen (veren, braakballen, krijtstrepen) aangetroffen. De Kerkuil komt tegenwoordig algemeen voor rond Nijkerk. Aangezien het niet om een vaste rust- of verblijfplaats gaat maar de Kerkuil wel in de buurt voorkomt zijn er goede kansen op toekomstige vestiging indien geïnvesteerd wordt in duurzame mogelijkheden voor de Kerkuil op het landgoed. Belangrijkste voorwaarden zijn een geschikte nestlocatie en voldoende voedselaanbod. De eigenaar wil zeer graag bijdragen om dit mogelijk te maken. Daarom zal een plan worden opgesteld door een kerkuildeskundige. Doel is om tot een geschikte, permanente locatie voor een nestkast te komen en daarnaast het voedselaanbod te vergroten. Voor de nestkast wordt momenteel gedacht aan een te realiseren constructie gelijkend op een soort grote duiventil met daarin voor uilen geschikte nestkast. Een dergelijke constructie heeft vorig jaar in Raalte geleid tot succesvolle voortplanting van Kerkuilen. Door het creëren van ruige overhoeken, graanakkertje en/of muizenruiters wordt het voedselaanbod (muizen) vergroot. De kans dat de maatregelen succesvol zijn wordt groot geacht. Omdat er momenteel geen sprake is van een vaste rust- of voortplantingsplaats of belangrijk onderdeel van een territorium is het uitvoeren van nader onderzoek, het aanvragen van een ontheffing en nemen van mitigerende maatregelen niet aan de orde. Overige broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaats komen niet op de locatie voor.

Overige broedvogels

Verwijderen of snoeien van opgaande begroeiing en sloop- of renovatiewerkzaamheden van voor vogels toegankelijke gebouw(delen) tijdens de broedperiode van algemene broedvogels kunnen leiden tot verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogels. Oude nesten in bebouwing zijn weliswaar niet aangetroffen maar dit is geen garantie voor het uitblijven van toekomstige broedgevallen. In opgaande begroeiing is de kans op broedgevallen van soorten als Merel, Roodborst, Houtduif en Winterkoning zeer groot. Kap- en snoeiwerkzaamheden dienen daarom buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Bezette nesten mogen nooit vernield of weggehaald worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht permanent het nest verlaten hebben. Ook verstoring is verboden wanneer dit het broedsucces beïnvloedt. Buiten de broedperiode zijn de nesten van betreffende soorten niet beschermd en mogen verwijderd worden. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode maar kan van jaar tot jaar verschillen. In de

periode half maart - half augustus is de kans op broedgevallen het grootst, eerdere en met name latere broedgevallen zijn echter niet uitgesloten. Met name duiven kunnen zeer laat of vroeg in het jaar broeden in warmere perioden. In de periode november - half maart is de kans op broedgevallen het kleinst, werkzaamheden die kunnen leiden tot wezenlijke verstoring of vernieling van nesten worden bij voorkeur in deze periode uitgevoerd. Het preventief ongeschikt maken van nestlocaties door fors terugsnijden of dichtzetten van bebouwing tevens een optie.

3.3 Vleermuizen

De monumentale boerderij is geschikt als zomer-, kraam-, paar- en mogelijk winterverblijf voor gebouwbewonende vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis, Laatzvlieger en Gewone grootoorvleermuis. Er zijn toegankelijke, geschikte ruimtes onder het pannendak en achter de daklijst. Aan de hand van de quickscan is niet vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van het pand. Indien renovatiewerkzaamheden worden uitgevoerd aan de daklijst of het pannendak leidt dit mogelijk tot verstoring of vernieling van jaarrond beschermde verblijfplaatsen. In dat geval is nader onderzoek nodig in de vorm van 4 nachtelijke veldbezoeken in de periode mei- september. Wanneer daadwerkelijk vleermuizen worden aangetroffen zijn mitigerende maatregelen en een ontheffing nodig. Het is waarschijnlijk mogelijk een ontheffing te krijgen waardoor de haalbaarheid van renovatie niet in het geding komt. De overige gebouwen zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, bij sloop- of renovatiewerkzaamheden van de overige bebouwing zijn effecten op vleermuizen uitgesloten.

Er loopt geen mogelijke vliegroute over het terrein. Het landgoed is zeer geschikt als foerageergebied. Renovatie, sloop en herinrichting van een deel van het terrein leiden mogelijk tot beperkte effecten op foerageergebied. Bouwwerkzaamheden leiden mogelijk tot effecten op niet-essentieel foerageergebied door lichtverstoring, maar alleen tijdens de actieve periode (globaal april - oktober). Omdat er volop geschikte alternatieven in de omgeving beschikbaar zijn en het slechts om een klein oppervlak gaat betreft het op voorhand geen beschermde gebiedsfunctie waardoor een ontheffing of mitigatieplan niet nodig zijn.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Op de projectlocatie worden voornamelijk kleine, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten op deze soorten leiden. Omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt.

3.5 Overige soortgroepen

Het voorkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Voor enkele algemene amfibieën die mogelijk op de locatie voorkomen heeft de provincie Utrecht een algemene vrijstelling verleend.

4

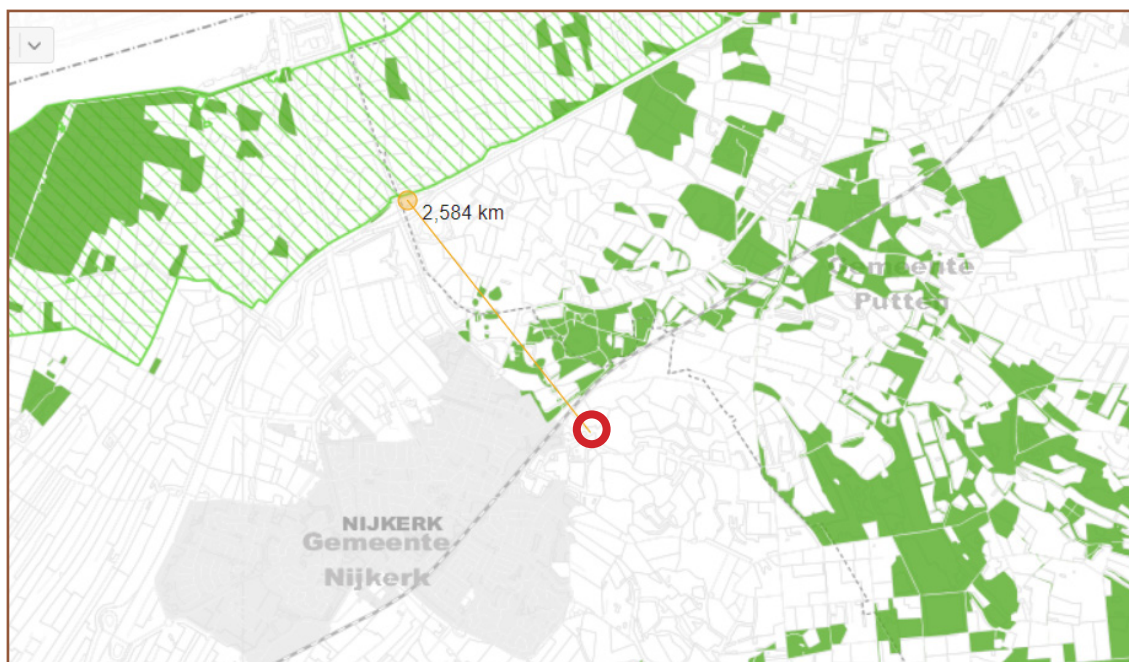
GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Contour (GO)

De onderzoekslocatie ligt buiten de begrenzing van het GNN en GO. De dichtsbijzijnde gebieden liggen aan de overkant van de spoorverbinding. Voor GNN en GO geldt normaal gesproken geen externe werking. Effecten zijn gezien de aard en schaal van de ingreep bovendien niet te verwachten. De ingreep leidt niet tot aantasting van kernkwaliteiten of doelstellingen van het GNN of GO.

4.2 Natura 2000

Er liggen geen Natura 2000-gebieden binnen een straal van 2,5 kilometer van de locatie. Natura 2000-gebied Arkemheen ligt op ruim 2,5 kilometer in noordelijke richting. Er is geen binding met het Natura 2000-gebied. Gezien de aard en schaal van de ingreep zijn effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten.

Afb. 4.1: Ligging onderzoekslocatie (rode cirkel) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (lichtgroen) en Natura 2000 (groen gearceerd). De afstand tot Natura 2000-gebied is aangegeven met de gele pijl. De locatie ligt buiten de begrenzing van GNN en GO en op forse afstand van Natura 2000-gebied Arkemheen. Bron ondergrond: Webkaart Provincie Gelderland.

- Gezien de beperkte schaal en aard van de ingreep en afstand tot beschermde natuurgebieden zijn effecten op Gelders Natuurnetwerk, Groene Ontwikkelingszone en Natura 2000-gebieden uitgesloten.
- Op het terrein zijn, met uitzondering van de boerderij, geen vaste, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Nader onderzoek naar vaste, jaarrond beschermde rust- en voortplantingsplaatsen van vogels en vleermuizen is niet nodig behalve voor renovatiewerkzaamheden aan het dak en daklijsten van de monumentale boerderij.
- Renovatiewerkzaamheden aan het pannendak en daklijsten van de boerderij leiden mogelijk tot verstoring of vernieling van vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. Nader onderzoek is in dat geval nodig om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de boerderij. Is dat het geval dan is mogelijk een ontheffing nodig en dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk teniet te doen. Nader onderzoek naar zomer-, kraam-, en paarverblijven dient te worden uitgevoerd volgens de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017. Dit houdt in 4 gerichte veldbezoeken in de periode 15 mei - 1 oktober (voor details zie Vleermuisprotocol). Werkzaamheden van binnenuit kunnen zonder nader onderzoek uitgevoerd worden omdat de zolder dusdanig is afgetimmerd dat vleermuizen geen toegang hebben.
- Er zijn sporen van incidenteel gebruik door Kerkuilen aangetroffen. De eigenaar wil graag dat Kerkuilen zich permanent vestigen op het landgoed. Een Kerkuildekundige gaat een plan opstellen om te voorzien in een geschikte nestlocatie en verbetering van biotoop (met name voedselaanbod). Omdat er sprake is van incidenteel gebruik is nader onderzoek, mitigerende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing niet aan de orde.
- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels in de opgaande begroeiing op het terrein te verwachten. Bezette nesten mogen nooit vernield worden. Verstoring is alleen toegestaan wanneer deze geen invloed heeft op de overleving van ouders en jongen. Rooi- en snoeiwerkzaamheden vinden daarom in principe buiten het broedseizoen plaats, evenals start van sloop- en bouwwerkzaamheden in directe nabijheid van opgaande begroeiing. De periode november - half maart is hier het meest geschikt voor omdat de kans op broedgevallen dan zeer klein is. Het ongeschikt maken van mogelijke broedlocaties (bijvoorbeeld door fors terugsnijden) is een andere optie. Mochten er bij de start van de werkzaamheden toch broedgevallen aanwezig zijn dan dient gewacht te worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht het nest definitief verlaten hebben.
- Wanneer sloop-, snoei- en rooiwerkzaamheden toch samenvallen met het broedseizoen is een broedvogelcheck door bijvoorbeeld een ecooloog hooguit enkele dagen voor de start van de werkzaamheden noodzakelijk. Bovendien is toestemming van bevoegd gezag nodig. Mocht bij de inspectie een nest worden aangetroffen dan worden werkzaamheden binnen verstoringsgevoelige afstand uitgesteld totdat het nest verlaten is.
- Effecten op overige beschermde soorten en soortgroepen waarvoor geen vrijstelling geldt zijn uitgesloten omdat er geen aanwijzingen zijn dat dergelijke soorten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich

dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.

- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

6

SAMENVATTING WETTELIJK KADER

6.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

6.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

6.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

6.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.